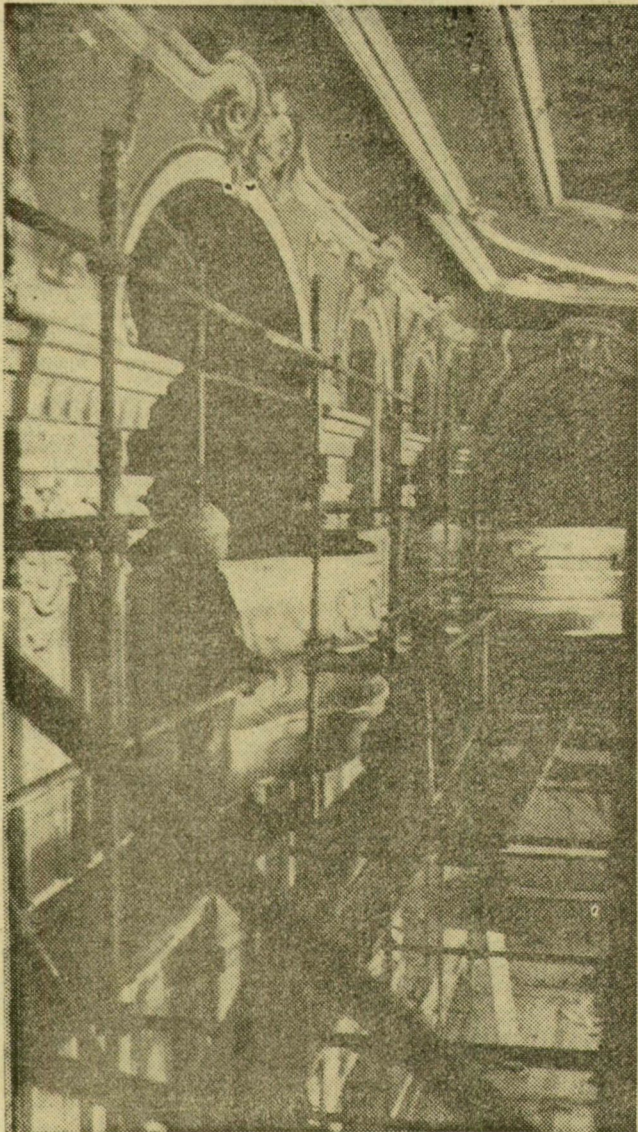

Megújul Szeged egyik dísze

Szeged jellegzetes műemlék-épülete a városi tanács-háza, amelynek építése 1883-ban fejeződött be. Az időtől megkopott tanács-háza felújítása — mint ismeretes — 1964-ben kezdődött és jelenleg is tart. A belső- és a külső munkák elvégzésével megújul a város egyik dísze: a tanács-háza. Szép és meg-

kapó az épület középpontjában elhelyezkedő tanácsterem, melynek eredeti szerinti helyreállítását most végzik. A mennyezeti freskót már restaurálták, de jócskán van itt még munka. Képünkön: a tanácsteremben dolgoznak a festők és a díszítők.

„Pótnyugdíj” az idős

tsz-tagoknak

Követésre méltó — országos viszonylatban is úttörő — kezdeményezést valósítottak meg Csongrád megye egyik mintaszerűen gazdálkodó szövetkezetében, a mindszei Tiszavirág Tsz-ben. Az a törekvés vezette a közös gazdaság tagjait, hogy minél jobb életkörülményeket teremtsenek a munkából kiöregedett tagoknak. A szociális és kulturális alapot másfél százalékkal emelték azzal a céllal, hogy a kétszázhatvan forintos öregségi járulékot száznegyven forinttal kiegészíthessék.

Igy együttesen most már négyszáz forintot kapnak az érdekeltek. Külön gondoskodnak azokról a nyugdíjasokról, akik öt évnél többet dolgoztak a szövetkezetben, s azután kerültek nyugdíjba. Részükre háromszáz forintig terjedő kiegészítést állapítottak meg.

A most zárult gazdasági évben jelentős összeget, háromszázötvenezer forintot áldozott a szövetkezet az idős emberek járulékának pótlására. Ezenkívül — természetesen — fél hold háztáji földet is kapnak, amelyen a géppel végezhető munkákat a termelőszövetkezet magára vállalta.

Felnőtttek az iskolapadban

A mint az országgyűlés legutóbbi ülészakán elhangzott beszédek-ből kiderült, az oktatási-nevelési problémák közül mindenekelőtt a középfokú oktatás, valamint a pályaválasztás és a felnőttoktatás sokágú problémái jelenleg a legfontosabbak. Utóbbival kapcsolatosan több javaslat hangzott el. Ezekből máris megállapítható, hogy a középiskolák és a felsőoktatási intézmények esti és levelező oktatásának jelentősége tovább nő a közeljövőben, s mind a közép-, mind a felsőoktatásban több ésszerű, a gyakorlatiasság elvének megfelelő változásra is sor kerül.

Erősen megnőtt a dolgozók tanulási igénye az utóbbi 3—4 esztendőben. Ugrás-szerű változás volt tapasztalható 1963—64-ben. Ebben az évben a létszám-emelkedés a dolgozók középiskoláinál mintegy 80 százalékos lett Szegeden is — az előző tanévhez képest. Ennek a tanévnek a szintjén mozgott megközelítően az 1964—65., valamint az 1965—66. tanévi létszáma is. A fejlődés érzékeltetése céljából hadd említsük meg, hogy az esti és levelező tagozatra a Radnóti gimnáziumban például összesen több mint 900-an, a Közgazdasági Technikum Ipari Tagozatára csaknem hatszázan jelentkeztek. Persze, a lemorzsolódás és a bukások száma sem jelentéktelen — azonban ennek ellenére is, a levelezők száma már ma alaposan meg-

közelíti a délelőtti tagozatos tanulókat.

Az esti és levelező forma a közeljövőben még ennél is nagyobb fejlődés előtt áll a középiskolákban. Ugyanis szakítani fognak azzal a helytelen gyakorlattal, mely szerint minden általános iskolát végzett tanuló lehetőleg nappali tagozaton végezze el a középiskolát. Azt jelentené ez, hogy módosítunk a VIII. pártkongresszusnak azon a célkitűzésén, mely a középfokú oktatás általánossá tételét hangsúlyozta? Ennek a helyes elvnek a módosításáról nincs szó, ez továbbra is perspektivikus és megvalósítható célkitűzés marad. Az élet, a gyakorlat csupán azt követeli meg, hogy ahol a személyi és tárgyi feltételek nem adóttak, azokon a helyeken ne törekedjünk mindenáron, minden fiatallal a nappali tagozaton elvégeztetni a középiskolát. He-lyesnek látszik annak az egészséges gyakorlatnak minél inkább érvényt szerezni, mely szerint a szakmunkástanuló-iskolákba irányítjuk a fiatalság jelentékeny részét, s az iskola elvégzését követően biztosítjuk a szakma birtokába jutott és a termelőmunkába bekapcsolódott fiatalnak a középiskola levelező úton való elvégzését.

Ezzel egyúttal az esti és levelező középiskolai tagozatok jelentékeny „lemorzsolódásain” is segítünk; hiszen a szakmunkástanuló-iskolát végzett fiatalok legtehetségesebbjeinek a szakközépiskolák esti és levelező tagozataiba való rendszeres bekapcsolása széles és szilárd bázist teremt majd a tagozatoknak.

A szakmunkástanuló-iskolák jelenleg két nagy csoportra sorolhatók óratervi szempontból: a gyakorlat- és elméleti igényesek csoportjába. Az elmélet és gyakorlat aránya 25:75 a gyakorlati igényes szakmák óraterveiben, az elméleti igényes szakmákéban pedig 30:70. Mármint — főként a szakmunkástanuló-iskolák tananyagának közeles korszerűsítése segítségével — feltétlenül szükségesnek látszik, hogy megkönnyítsék a fiatalok számára a szakmunkástanuló-iskola elvégzése után a továbbtanulást. Ez a távlat biztosítottak látszik, hiszen a korszerűsítés irányja jelenleg így határozható meg: a szakmunkásképzés három esztendeje alatt sajátításuk el a tanulók a szakma teljes gyakorlati anyagát, a szakmai — illetve szakmai profilú — középiskola teljes, vagy megközelítően teljes szakelméleti anyagát, valamint a szakmai jellegű középiskolák I—II. évfolyamának közismereti — első-sorban természetismereti — anyaga jelentős részét. Ilyenformán az elmélet és gyakorlat aránya 35:65-re módosulna az új tananyagban. Ez egyrészt azt teszi majd lehetővé, hogy a szakmunkásképzésnek még jó ideig fő bázisaként számolható szakmunkástanuló-iskolák a fiatalok szempontjából vonzóbb iskolatípusokká emelkednek, másrészt jelentékenyen megkönnyítjük számukra a középiskola elvégzését — hiszen a középfokú oktatásba való átmenet az eddiginél sokkal zökkenőmentesebb lesz számukra. Minden bizonnyal megnő majd azoknak a fiataloknak a száma, akik — immár anyagilag biztos alapokon állva, szakmával a kezükben — termelőmunkájuk végzése mellett középiskolai végzettségre fognak törekedni.

E várható folyamattal egy időben fokozott gondot kell majd fordítani az esti, illetve levelező középfokú oktatás korszerűsítésére. E kérdéssel foglalkozó szakemberek szinte egyöntetű véleménye szerint ugyanis még mindig nem kristályosodtak ki teljes mértékben a felnőttoktatás területén alkalmazandó, megfelelő módszerek. A módszerekben igen sok helyen mindmáig

a nappali iskola atmoszférájának hatása az uralkodó, holott ezeken a tagozatokon szegedi viszonylatban is túlnyomó többségben felnőtt emberek tanulnak, vagy legalábbis olyan dolgozók, akik feltétlenül közelebb állnak a „felnőtt”, mint a „gyermek” fogalomhoz. A felnőtt embert pedig nyilvánvalóan akkor sem lehet gyermeknek minősíteni, ha megint az iskolapadba került... Világos dolog, hogy a dolgozók-nak bokros élettapasztalataik, kijegecsedett szemléletük, bizonyos mértékig rendszerezett ismereteik, érettségek nevezhető magatartás-beli sajátosságai vannak — s e tényezőket metodikailag erőteljesen figyelembe kell venni, s építeni szükséges rájuk.

Bár vonatkozó módszertani tanulmányok alig-alig jelentek meg, több helyesen alkalmazott módszer divik az életkori sajátosságok figyelembevétele, a nevelőtevékenység hatékonyabbá fokozása, az osztályoknak igazi közösségekké formálása terén. Ismeretes a Szegedi Tanárképző Főiskola Neveléstudományi Tanszéke vezetőjének és tanárainak úttörő erőfeszítése e téren. A Radnóti gimnázium igazgatóhelyettese is hosszú évek óta tudományos igény-nyel foglalkozik a levelezőoktatás problémáival. Kezdeményező tevékenységük országosan is ismert szak-körökben, s a felnőttoktatás jelentős növekedésével remélhetőleg tovább teljese-dik. Nem is történhet ez másként, hisz az élet, a fejlődés nap-nap után újabb és újabb kérdések elé állít bennünket ezen a területen is. Égető probléma például az otthoni tanulás és a konzultációs foglalkozások metodikája, a korszerű — audiovizuális és kísérleti — eszközök bevezetésével összefüggő kérdések — a bejárásal összefüggő nehézségek, a családi problémák, a katonai szolgálatra való behívásokkal kapcsolatos nehézségek —, hogy csak talá-lomra, s hevenyszáztan markoljunk fel néhányat a bokrozódó kérdésekből.

A levelező felsőoktatás területét sem hanyagolta el a legutóbbi országgyűlési ülészak. Tanulságos és nem csekély igaz-galmat keltő észrevételek, javaslatok hangzottak el például a nappali tagozatok, valamint a levelező és esti felsőoktatási tagozatok közötti fluktuáció irányításáról. Többen hangsúlyozták: nem ártana a felsőoktatási intézmények „rendes” hallgatói közül a termelőmun-kába irányítani azokat, akik nem „rendesen” végzik feladatukat, akik elhanyagol-ják tanulmányaikat. E fiataloknak természetesen mó-dot lehetne nyújtani arra, hogy idővel, a termelőtevékenységben való eredményes részvétel után tovább folytathassák tanulmányaikat, azonban feltétlenül méltányosnak látszik az a javaslat, mely szerint a hanyag nappaliak helyére szorgalmas, tehetséges, becsületes, s komoly „volt” levelezőket kellene állítani nappali hallgatóként... E kísérletnek természetesen sok gazdasági természetű „háttulütője” van egyelőre, azonban nem lehetetlen, hogy gazdasági szakemberek bevonásával e problémákat is sikerülne megnyugtató módon megoldani...

Mindezenre az élet meg nem áll, az idő, a fejlődés arra késztet bennünket, hogy új és egyre eredetibb módszerek alkalmazásával, a gyakorlatból levont helyes elvi következtetésekkel felvértezten segítsük azokat, akik nemesak a termelőmunkából veszik ki példamutatóan részüket, hanem szívvel-lélekkel vállalják emellett a rendszeres tanulással, a korszerű továbbképzéssel együttjáró további szükséges mérvű áldozatokat is.

DÉR ENDRE

Folyamatosan termel a hajdúszoboszlói földgázüzem

A hajdúszoboszlói földgázüzem megkezdte folyamatos termeléssel egybekapcsolt próbáüzemét. A berendezések január 8-a óta termelik üzemszerűen a propán-bután gázt. A garanciális próba még hónapokig tart, de a berendezések ez alatt is tervszerint adják a földgázt Borsodnak meg Budapestnek és ugyancsak tervszerinti mennyiségben állítják elő a propán-bután gázt.

Ebben az évben a terv szerint kilencszázmillió köbméter földgázt juttat az üzem a borsodi iparvidéknek és a fővárosi gázműveknek, 60 000 tonna propán-butánt a lakosságnak. Teljes kapacitását 1967-ben éri el, egymilliárd köbméter fölötti földgáz és 77 000 tonna propán-bután gáztermeléssel.

Az erdők öregapja

Máskor is mondtam már: nem hiszem, hogy vannak emberek a világon, akik jobban szeretnék mesterségüket, mint az erdészek. Ez a gondolat teljesen bizonyossá vált bennem a minap, amikor az ásóthalmi erdészetben megismerkedtem Muskó Jenő pápával, az itteni egyik kerület — vezető erdészszel. Tulajdonképpen csak egy kis hírt akartam tőle arról, hogy mikor kezdődik a kerületben a fenyőmag-pergetés és mennyi tobozt gyűjtöttek már eddig. Percek múltak csupán, s máris majdnem mindent tudtam az üzemről, az összes ásóthalmi erdőkről, az erdei meg a feketefenyők közötti különbségről. Például az üzem 1951-ben épült, a szárítótérbe pont 143 cserény (nagy fakeretes szárítórósta) fér be. Egy-szerre 30 mázsa toboz nyiladozik a jó meleg hatására. S minden futószalagszerűen történik. A pergetéssel még nincs kész a munka, ezután szabadítják meg az apró fenyőmagocskákat a hártvaszerű szárnyaktól. Ilyen körülmények között erre már ugyan nincs szükségük. Nem kell szelek szárnyán repülniük, mert az em-

ber gondoskodik ró-luk. Összegyűjti, megszártja a magokat, azután elviszi az apró szemecskéket a sivar homokra, ahol már nem él meg se fű, se szőlő, se krumpli. És a komisz homokkra-tak a parányi szürke fenyőmagocskákból melyeket nem lehet óriásokat szülni. S nem szeretni. S erre hogy születnek az a szerelemre nagyon-óriás fenyők? Jenő is rövid egy ember

élete. Maga 37 évvel ezelőtt az apjától vette át az erdész-mesterséget s erdészként élte végig hosszú életét már az öregapja is. A Muskó dinasztia alighanem azóta él itt az ásóthalmi erdőkben, amióta Védres István, a szegedi földmérő ide álmolta az erdőket, Kiss Ferenc pedig, az Alföld nagy fásítója megvalósította az álmat.

Az ásóthalmi magpergető üzem kemen-cébe hamarosan ismét befutnak. Négy-száz mázsa feketefenyő és vagy 80 mázsa erdei fenyő tobozból pergetik ki a magot. Lesz talán összesen 20 mázsa a tiszta termés. S ez a valóságban nagyon sok. Ha minden második szem nagy fenyő lehetne, talán a fél Alföldet be lehetne erdősíteni ezzel a maggal. Azonban a fáknak sok az ellenségük. Pusztítja a parányi sarjadást az idő, a vadak, a rovarok és nagyon sok kárt tesz bennük az ember is. Az erdők mégis szaporodnak. S azt hiszem, azért vannak az erdőknek ilyen egész életüket odaadó szerelmesei, mint Jenő bácsi, mert olyan sok a veszedelmes ellenségük is. Talán ez is beletartozik a természet nagy harmóniájába.

Csepi József

Sokmilliós megtakarítás a kutatások eredménye

A villamosenergia-ipar fejlesztésében nagy részük van az iparág kutatóinak. Eredményeseknek bizonyultak a tüzelés-technikai kutatások. A kutatások eredményeként az orosz-lányi, a borsodi, az inotai és az ajkai erőműben olyan tüzelés-technikai salakosodási hibákat hárítottak el, amelyek veszélyeztetik a folyamatos, gazdaságos üzemeltetést. A hibák elhárítása erőművenként két-hárommillió forint évi megtakarítást hozott. A négy erőműben szerzett elméleti és gyakorlati tapasztalatokat a Dunamenti Hőerőműnél is felhasználták, most pedig a bővítés alatt álló bányhidai, később a harmadik öt éves tervben felépülő Gyöngyösi Hőerőmű kazánjai tüztérének kialakításánál, égőinek elrendezésénél szintén érvényesítik. Sok munkát fordítottak a kutatók egy új, nagy teljesítményű, barnaszén és lignit-kezelésre alkalmas szénőrlő malom kifejlesztésére. Az új szénőrlő mal-mot a 100 megawattos gépegységgel bővülő bányhidai erőműbe építik be első ízben. A külföldi malomterv 100 000 dollárba került volna, a hazai konstrukció tehát nagyjösszegű importot takarít meg. Az olajtüzelésű kazánokhoz jó hatásfokú olajhevívőt fejlesztettek ki.

Igen hasznosnak bizonyultak azok a kísérletek, amelyekkel kidolgozták a 32 megawattos és 50 megawattos turbinák gazdaságos, biztonságos, az előírásokhoz képest gyorsabb indításának módszerét. Az új módszert az orosz-lányi és a Dunamenti Hőerőműben vezették be.

A Pécsi Hőerőműben próbáüzembe helyezték a digitális elven működő, távmérésre és távműködtetésre alkalmas, Fétis 1-nek elnevezett berendezést.

A Villamosenergia-ipari Kutató Intézet összeállította a harmadik öt éves terv kutatási feladatait. Az új terv-